

UTAZÁS SZAMARIÁN ÁT

AZSIDÓ vallási vezetők egyre erősödő ellenállása miatt Jézus és a tizenkettek a Kr.u. 27. év júniusának végén elhagyták Jeruzsálemet, miután a sátraikat és kevéske holmijukat Lázár betániai otthonába küldték. Észak felé mentek, Szamariába, s a szombatot Bételben töltötték. Itt néhány napon át hirdették a tant a Gofnából és Efraimból érkezett embereknek. Arimateai és thamnaai polgárok egy csoportja jött el, hogy meghívják Jézust a falujukba. A Mester és apostolai több mint két hetet töltöttek e vidéken a zsidók és a samaritanusok tanításával, akik közül sokan egészen Antipatriszból jöttek meghallgatni az országról szóló jó hírt.

² Dél-Szamaria népe örömmel hallgatta Jézust, és az apostolok Karióti Júdás kivételével sikeresen felülkerekedtek a samaritanusokkal szembeni előítéleteiken. Júdás nagyon nehezen tudta szeretni ezeket a samaritanusokat. Július utolsó hetében Jézus és társai arra készültek, hogy elinduljanak Faszélisz és Arkhelaisz, a Jordán közelében lévő új görög városok felé.

1. A TAN HIRDETÉSE ARKHELAI SZBAN

¹ Augusztus havának első felében az apostoli társaság szálláshelyet Arkhelaisz és Faszélisz görög városában talált, ahol először részesültek olyan élményben, hogy csaknem kizárólag nem-zsidók — görögök, rómaiak és szíriaiak — alkotta csoportok előtt szónokolhattak, mert kevés zsidó lakott e két görög városban. E római polgárokkal kapcsolatba kerülve az apostolok új nehézségekkel szembesültek a jövő országról szóló üzenet hirdetése során, és a Jézus tanításai iránti új ellenérzésekkel találkoztak. Jézus az apostolaival tartott számos esti tanácskozás egyikén figyelmesen meghallgatta ezeket az országról szóló evangéliummal kapcsolatos ellenkezéseket, mivel a tizenkettek a személyes munkájuk során szerzett ugyanazon tapasztalatokat ismételték meg.

² A Fülöp által feltett kérdés jellemző volt a nehézségeikre. Fülöp azt mondta: „Mester, ezek a görögök és rómaiak félvállról veszik az üzenetünket, azt mondják, hogy az ilyen tanítások csak a gyengéknek és a rabszolgáknak jók. Azt bizonygatják, hogy a pogányok vallása azért felsőbbrendű a tanításunkhoz képest, mert az erős, szilárd és tetterős jellem megszerzésére ösztönöz. Határozottan állítják, hogy mi minden embert a tétlen ellen nem állás olyan legyöngített példányaivá akarunk átváltoztatni, akik rövidesen eltűnnek a föld színéről. Téged szeretnek, Mester, és készségesen elfogadják, hogy a tanításod mennyei

és eszményi, viszont minket nem akarnak komolyan venni. Azt bizonygatják, hogy a te vallásod nem e világnak való; hogy az emberek nem élhetnek úgy, ahogy te tanítod. Tehát, Mester, mit mondjunk ezeknek a pogányoknak?”

³ Miután Jézus az országról szóló evangéliummal kapcsolatban hasonló ellenvetéseket hallott Tamástól, Nátánieltől, Zélóta Simontól és Mátétól, így szólt a tizenkettekhez:

⁴ „Én azért jöttem e világra, hogy megcselekedjem az Atyám akaratát és kinyilatkoztassam az ő szeretetteljes jellemét az egész emberiség számára. Ez, testvéreim, ez az én küldetésem. És teljesítem is azt, függetlenül attól, hogy e kor vagy egy másik nemzedék zsidói vagy nem-zsidói miként értelmezik félre a tanításaimat. De nem szabad figyelmen kívül hagynotok azt a tényt, hogy még maga az isteni szeretet is ismeri a szigorú fegyelmet. Az apa fiú iránti szeretete gyakran arra kényszeríti az apát, hogy a meggondolatlan utóda botor cselekedeteit megfékezze. A gyermek nem mindig érti meg az apa korlátozó fenytetésében meglévő bölcs és szeretetteljes szándékokat. De én kijelentem nektek, hogy a paradicsomi Atyám a szeretetének ellenállhatatlan ereje révén kormányozza a világegyetemet mindenségét. A szeretet a legnagyobb minden szellemvalóság közül. Az igazság felszabadító kinyilatkoztatás, de a szeretet a legfelsőbb kapcsolat. És nem számít, hogy az embertársaitok miféle számárságokat csinálnak a világuk mai irányításában, egy eljövendő korban az általam nektek mondott örömhír fogja uralni ugyanezt a világot. Az emberi fejlődés végső célja az Isten atyóságának tiszteletteljes felismerése és az emberi testvériség szeretetteljes megvalósítása.

⁵ De ki mondta nektek, hogy az általam terjesztett örömhír a rendeltetése szerint a rabszolgáké és a gyengéké? Talán ti, választott apostolaim, gyengékre hasonlítottok? Talán János gyengének látszott? Talán úgy látjátok, hogy én a félelem rabja vagyok? Igaz, e nemzedék szegényei és elnyomottjai hallgatják a terjesztett örömhírt. E világ vallásai nem vették figyelembe a szegényeket, de az én Atyám nem tesz különbséget a személyek között. Emellett pedig a mai kor szegényei az elsők, akik figyelnek a bűnbánat és a fiúi elismerés elfogadásának hívó szavára. Az országról szóló örömhírt minden embernek — zsidónak és nem-zsidónak, görögnek és rómainak, gazdagnak és szegénynek, szabadnak és rabszolgának — hirdetni kell és egyformán fiatalnak és öregnek, férfinak és nőnek.

⁶ Azért, mert az Atyám a szeretet Istene és örömét leli az irgalomgyakorlásban, ne gondoljátok azt, hogy az or-

szág szolgálata egyhangú nyugalom. A paradicsomi fel-emelkedés az egész idő legfelsőbb rendű kalandja, az örök-kévalóság kitartást kívánó elérése. Az ország szolgálata a földön megköveteli tőletek és a munkatársaitoktól, hogy összeszedjétek minden férfias bátorságotokat. Közületek sokakat megölnék majd az ezen országról szóló örömhír iránti hűségetek miatt. Könnyű meghalni a fizikai csata első vonalában, amikor a bátorságotokat a harcoló bajtársaitok jelenléte erősíti, de magasabb rendű és mélyebb emberi bátorságot és odaadást igényel az, amikor higgadtan és teljesen egyedül áldozatok az életeteket a halandói szívetekbe zárt igazság szeretetért.

⁷ Ma a nem hívők talán gúnyolnak benneteket, amiért az ellen nem állás örömhírét terjesztitek és az erőszakmentes életmód megélését hirdetitek, de ti vagytok az ezen országról szóló örömhírben őszintén hívők hosszú sorában az első önkéntesek, akik az e tanítások iránti hősies odaadásukkal ámulatba ejtik majd az egész emberiséget. A világ egyetlen hadserege sem mutatott több bátorságot és merészséget, mint amelyet ti és a ti hű utódaitok mutatnak majd, akik elmennek az egész világba hirdetni a jó hírt — az Isten atyását és az emberek testvériségét. A hűvér test bátorsága a legalsóbb rendű formája a bátorságnak. Az elme bátorsága magasabb rendű emberi bátorság, de a legmagasabb rendű és legfelsőbb bátorság nem más, mint a mély szellemi valóságokkal kapcsolatos felvilágosult meggyőződés iránti rendíthetetlen hűség. És az ilyen bátorság alkotja az Istent ismerő ember hősiességét. És ti mind Istent ismerő emberek vagytok; ti igazán az Ember Fiának személyes társai vagytok.”

⁸ ¶ Nem ez volt minden, amit Jézus ez alkalommal elmondott, de ez volt a beszédének bevezetője, és még hosszasan folytatta e nyilatkozatának kifejtését és szemléltetését. Ez volt az egyik legszenvedélyesebb beszéd, melyet Jézus a tizenketteknek valaha is elmondott. A Mester ritkán szólt az apostolaihoz egyértelműen erős érzelmekkel, de ez a mostani ama kevés alkalmak egyike volt, amikor a nyílt komolysággal elmondott beszédéhez feltűnő érzelem társult.

⁹ ¶ Az apostolok nyilvános beszédeinek és személyes segédkezésének hatása azonnali volt; attól a naptól fogva az üzenetük a bátor fölény új hangnemét vette fel. A tizenkettek az országról szóló új evangéliumban megőrizték az előrevívő harc szellemét. E naptól kezdve nem foglalkoztak annyit a tiltásra épülő erényekről való szónoklással és a Mesterük sokrétű tanításának a kisebb tetterőt kívánó elemeivel.

2. TANÍTÁS AZ ÖNURALOMRÓL

¹ A Mester az emberi önuralom tökéletessé lett mintapéldája volt. Amikor szidalmazták, ő nem becsmérelt; amikor szenvedett, akkor nem szórt fenyegetéseket a kínzóira; amikor az ellenségei beárulták, ő egyszerűen elkötelezte magát a mennyei Atya igazságos ítélete mellett.

² ¶ Az esti beszélgetések egyikén András megkérdezte Jézust: „Mester gyakoroljunk-e önmegtagadást, amint azt János tanította nekünk, vagy törekedjünk a tanításod szerinti önuralomra? Miben különbözik a te tanításod Jánosétól?” Jézus így válaszolt: „János valóban az igazságosság útját tanította nektek az atyái megvilágosodottságának és törvényeinek megfelelően, és az az önvizsgálat és az önmegtagadás vallása volt. De én az önzetlenség és az önuralom új üzenetével jöttem. Megmutatom nektek azt az életutat, melyet a mennyei Atyám nekem kinyilatkoztatott.

³ Bizony, bizony mondom nektek, aki magának ura, nagyobb az annál, mint aki bevesz egy várost. Az önuralom az ember erkölcsi természetének mértéke és a szellemi fejlődésének jelzője. A régi rendben böjtöltetek és imádkoztatok; a szellemtől való újjászületés új teremtményeként azt a tanítást kaptátok, hogy higgyetek és örvendezetek. Az Atya országában új teremtmény lesz belőletek; a régi dolgok eltűnnek; lássátok, megmutatom nektek, hogy minden dolog miként válik újjá. És az egymás iránti szeretetetek révén meggyőzitek a világot, hogy a rabságból eljutottatok a szabadságra, a halálból az örökkévaló életre.

⁴ A régi úton a tiltásra, az engedelmességre és az életmódbeli szabályoknak való megfelelésre törekedtek; az új úton először *átalakít* benneteket az Igazság Szelleme és így a benső lelketek megerősítést kap az elmétek állandó szellemi megújulása révén, és így felruháztattok az Isten kegyes, helyes és tökéletes akarata biztos és örömteli végrehajtásának erejével. Ne felejtsetek el — az Isten minden mértéket meghaladóan nagy és becses ígéreteiben való személyes hitetek az, amely biztosítja, hogy részeseivé váltok az isteni természetnek. Így a hitetek és a szellem átalakulása révén valóságosan is az Isten templomává váltok, és az ő szelleme ténylegesen bennetek lakozik. Ha pedig a szellem bennetek lakozik, akkor többé már nem vagytok a hűvér test rabszolgái, hanem a szellem szabad és felszabadult fiai vagytok. A szellem új törvénye felruház benneteket az önuralom szabadságával a félelemtől való önkéntes leigázottság és az önmegtagadás rabszolgasága régi törvényének helyében.

⁵ Sokszor, amikor rosszat tettetek, úgy gondoltátok, hogy felróhatjátok a tetteiteket a rossz befolyásának, amikor pedig a valóságban a saját természetes hajlamaitok vezettek rossz útra. Nem megmondta nektek Jeremiás lát-

nok már régen, hogy családabb az emberi szív mindenél, és néha még elkeseredetten gonosz is? Hát milyen könnyen ámitjátok magatokat és ezáltal milyen könnyen fognak el benneteket ostoba félelmek, különféle testi vágyak, rabul ejtő gyönyörök, rosszindulat, irigység, sőt bosszúálló gyűlölet!

⁶ Az üdvözülés a szellem megújulása révén érhető el és nem a húsvér test önelégült tettei révén. Hit révén nyertek igazolást és kegy által tagságot, nem pedig félelem révén és a húsvér test önmegtartóztatása által, jóllehet az Atya gyermekei, akik a szellemtől születtek, örökre és mindig *urai* a sajátlényegüknek és mindennek, ami a húsvér test vágyaival összefügg. Tudván, hogy hit által megmenekültetek, igazi békében vagytok Istennel. És mindenki, aki követi e mennyei béke útját, arra rendeltetett, hogy felszenteltessék az örökkévaló Isten örökkön magasabbra emelkedő fiainak örökkévaló szolgálatára. Ettől fogva nem kötelesség, hanem fennkölt kiváltságotok, hogy megtisztuljatok elmében és testben minden rossztól, ahogy tökéletességre törekedtek az Isten szeretetében.

⁷ A fiú besorolásotok alapja a hit, és félelem el ne térítsen. Örömetek az isteni szóban való bizalomból születik, és ezért ne legyenek kétségeitek az Atya szeretetének és irgalmának valóságát illetően. Éppen az Isten jósága az, ami az embereket igaz és valódi bűnbánatra készíti. A sajátlényegetek feletti uralom titka a bennetek lakozó szellemen való hithez szorosan kötődik, mely szellem mindig szeretet révén munkál. Még e megmentő hit sem magatoktól van; az az Isten ajándéka is. És ha ti ezen élő hit gyermekei vagytok, akkor többé már nem vagytok a sajátlényegetek rabszolgája, hanem magatok győzelmes urai vagytok, az Isten felszabadult fiai.

⁸ Ha tehát, gyermekeim, szellemtől születtek meg, akkor mindörökre megszabadultok az önmegtartó élet és a húsvér test vágyai felett örködés tudatosan vállalt rabságából, és átkerültök a szellem örömteli országába, ahonnan önkéntelenül mutatjátok fel a szellem gyümölcseit a mindennapi életetekben; és a szellem gyümölcsei jelentik az élvezhető és megnemesítő önuralom legmagasabb rendű fajtájának lényegét, sőt a földi halandói teljesítmény magasságait — az igaz önuralmat.”

3. SZÓRAKOZÁS ÉS KIKAPCSOLÓDÁS

¹ Ekkortájt nagyfokú idegi és érzelmi feszültség állapot uralkodott el az apostolokon és az ő közvetlen tanítványtársaikon. Nemigen voltak hozzászokva ahhoz, hogy együtt éljenek és dolgozzanak. Egyre nagyobb nehézségek árán tudtak békés kapcsolatot fenntartani János tanítványaival. A nem-zsidókkal és a samaritánusokkal való kapcsolattartás nagy megpróbáltatás volt e zsidóknak. És

mindemellett Jézus legutóbbi kijelentései csak fokozták zavarodottságukat. András csaknem magán kívül volt; nem tudta, hogy mi legyen a következő lépés, így hát megkereste a Mestert a problémáival és a zavarával. Amikor Jézus meghallgatta az apostolok vezetőjét, amint beszámol neki a gondjairól, így szólt: „András, szóval nem szüntetheted meg az emberek zavarát, amikor ilyen súlyos a helyzet és amikor sokuk ilyen erős érzelmeket táplálva aggodíksz. Nem tudom megtenni, amit kérsz — én nem fogok belebonyolódni e személyes társas problémákba — de együtt fogok örülni veletek egy három napos pihenési és kikapcsolódási időszaknak. Menj a testvéreidhez és jelentsd be nekik, hogy mindannyian eljöttök velem a Sarta-hegyre, ahol egy-két napig pihenni vágyom.

² És most menj oda mind a tizenegy testvéredhez és külön-külön beszélj velük, mondd nekik, hogy: „A Mester azt kívánja, hogy tartsunk vele egy időre a pihenésben és a kikapcsolódásban. Lévé, hogy a közelmúltban mindannyian szellemünkben sok nyugtalanságot és elménkben nagy feszültséget éltünk meg, azt javaslom, hogy ne tegyünk említést a megpróbáltatásainkról és a bajainkról e munkaszünet alatt. Számíthatok rád, hogy ebben a dologban együttműködsz velem?” Így négy szemközt és személyesen menj oda minden egyes testvéredhez.” És András úgy is tett, ahogy a Mester meghagyta.

³ ¶ Ez csodálatos esemény volt mindannyiuk tapasztalása szerint; sohasem felejtették el azt a napot, amikor felmentek a hegyre. Az egész út alatt nemigen esett szó a gondjaikról. A hegytetőt elérvén Jézus leültette őket maga köré, s így szólt: „Testvéreim, mindannyiatoknak meg kell ismernetek a pihenés értékét és a kikapcsolódás segítő erejét. Értsétek meg, hogy némely nehéz feladat megoldásának a legjobb módja az adott kérdéssel való foglalkozás mellőzése egy időre. Amikor azután a pihenésből vagy az istenimádatból felüdülten visszatértek a dologra, már képesek lesztek tisztább fejjel, biztosabb kézzel és természetesen szívetek szándékában is megerősödötteen foglalkozni a gondjaitokkal. Ismétlem, sokszor úgy fogjátok találni, hogy a gondotok mértékében és arányaiban kisebb lett, miután elmében és testben kipihentétek magatokat.”

⁴ Másnap Jézus a tizenkettek mindegyikének kijelölt egy-egy megvitatandó kérdést. Az egész napot az emlékek felidézésnek és a vallási munkájukhoz nem kapcsolódó ügyek megbeszélésének szentelték. Egy pillanatra meg is döbbsentek, mivel Jézus nem mondott köszönetet — szóban — amikor a déli ebédnél megtörte a kenyeret. Ekkor figyelhették meg először, hogy nem tesz eleget az ilyen formáságoknak.

⁵ Amikor felértek a hegyre, András feje tele volt problémákkal. János szerfelett zavart volt a szívében. Jakab-

ra kínzó lelki szomorúság telepedett. Mátét a pénzkérdések aggasztották nagyon, minthogy nem-zsidók között tartózkodtak. Péter feszült idegállapotban volt és a szokásosnál is szeszélyesebben viselkedett. Júdás a rendszeres időközönként rátörő érzékenységtől és az önzéstől szenvedett. Simon szokatlanul izgatott volt azon igyekezetében, hogy összebékítse a hazafiságát az emberek testvériségének szeretetével. Fülöpöt egyre inkább zavarba ejtette a dolgok alakulása. Nátániel kevésbé volt humoránál azóta, hogy kapcsolatba kerültek a nem-zsidó népességgel, és Tamás a csüggedtség nehéz időszakát élte meg. Csak az ikrek voltak a szokásosak és nyugodtak. Mindannyiuknak rendkívül komoly fejtörést okozott, hogy miként jöjjenek ki békésen János tanítványaival.

⁶ A harmadik napon, amikor elindultak lefelé a hegyről, vissza a táborukba, nagy változáson mentek keresztül. Azt a fontos felfedezést tették, hogy számos emberi gondjuk valójában nem létezik, hogy számos szorongató gondjuk valójában a túlzott félelem terméke és a nagyfokú nyugtalanság eredménye. Megtanulták, hogy minden ilyen gondot a legjobban azzal lehet kezelni, ha elfordulnak azoktól; lefelé menet hagyták, hogy e problémák maguktól megoldódjanak.

⁷ E munkaszünetről való visszatérésük jelentette a János követőivel való sokkal magasabb szintű kapcsolatokat időszakának kezdetét. A tizenkettek közül többek jókedvre derültek, amikor észrevették, hogy mindenkinek mennyire megváltozott a kedélyállapota és felismerték, hogy megszabadultak az ideges ingerlékenységtől, mely változások onnan eredtek, hogy három nap szünetet tartottak az életük mindennapos kötelezettségeiben. Mindig fennáll a veszélye annak, hogy az emberi kapcsolatok egyhangúsága nagyban megsokszorozza a gondokat és erősen felnagyítja a nehézségeket.

⁸ ¶ A két görög város, Arkhelaisz és Faszélisz nem-zsidó lakosai közül nem sokan hitték el az evangéliumot, de a tizenkét apostol értékes tapasztalatot szerzett a kizárólag nem-zsidó népesség körében végzett első kiterjedt munkájuk során. Az egyik hétfő délelőttön, nagyjából a hónap közepén, Jézus így szólt Andrásához: „Szamariába megyünk.” És egyből el is indultak Sikár városába, mely Jákob kútja közelében helyezkedett el.

4. A ZSIDÓK ÉS A SZAMARITÁNUSOK

¹ A júdeai zsidók, és később a galileaiak is több mint hatszáz éven keresztül ellenséges viszonyban álltak a szamaritánusokkal. A zsidók és szamaritánusok közötti neheztelés így alakult ki: Nagyjából Kr.e. hétszáz évvel Szargon, Asszíria királya, miután elfojtott egy felkelést Közép-Palesztinában, elhurcolt és fogságba vetett több mint hu-

szonötezer zsidót Izrael északi királyságából és a helyükre csaknem egyenlő számban telepítette be a kutiak, a szefarvaiak és a hamatiak leszármazottait. Később Assur-bánpli további telepéseket küldött Szamariába.

² A vallási ellenségeskedés a zsidók és a szamaritánusok között az előbbieknél a babiloni fogságból való visszatérés idejére tevődik, amikor a szamaritánusok azon igyekeztek, hogy megakadályozzák Jeruzsálem újjáépítését. Később azzal sértették meg a zsidókat, hogy baráti segítséget nyújtottak Alexandrosznak. Barátságuk fejében Alexandrosz engedélyezte a szamaritánusoknak, hogy templomot építsenek a Gerizim-hegyen, ahol Jahvét és a törzsi isteneiket imádták és áldozatokat mutattak be, sok tekintetben hasonlóan ahhoz, ahogy azt a jeruzsálemi templomi istentiszteletben végezték. Legalábbis így folytatták ezt az istenimádatot egészen a makkabeusok koráig, amikor Hirkánusz János lerombolta a Gerizim-hegyi templomukat. Fülöp apostol Jézus halála után, a szamaritánusoknál végzett munkája során sok összejövetelt tartott e régi szamaritánus templom helyén.

³ A zsidók és a szamaritánusok közötti ellentét igen régi és történelmi gyökerű volt; Alexandrosz korától fogva egyre kevesebb közük volt egymáshoz. A tizenkét apostol nem idegenkedett attól, hogy a Tízváros és Szíria görög és más nem-zsidó városaiban hirdesse a tant, de a Mesterük iránti hűségük számára komoly próbatételt jelentett, amikor a Mester azt mondta, hogy „Menjünk Szamariába”. De a Jézus mellett eltöltött több mint egy év alatt a személyes hűség olyan formáját alakították ki, mely túltett még a tanításaiba vetett hitükön és a szamaritánusokkal szembeni előítéleteiken is.

5. A SIKÁRI ASSZONY

¹ Amikor a Mester és a tizenkettek megérkeztek Jákob kútjához, Jézus, az úttól kimerült lévén, a kút mellett pihent, mialatt Fülöp magával vitte az apostolokat, hogy segítsenek neki élelmet és sátrakat hozni Sikárból, mert egy időre e környéken akartak maradni. Péter és a Zebedeus fiúk Jézussal maradtak volna, de ő kérte őket, hogy tartsanak a testvéreikkel, mondván: „Ne aggódjatok miattam; ezek a szamaritánusok barátságosak lesznek; csak a testvéreink, a zsidók, azok akarnak ártani nekünk.” És már csaknem hat óra volt ezen a nyári estén, amikor Jézus leült a kút mellett és várta, hogy az apostolok visszatérjenek.

² Jákob kútjának vize kevesebb ásványi anyagot tartalmazott, mint Sikár kútjai és ezért ivási célra sokkal többre értékelték. Jézus szomjas volt, de nem volt mód arra, hogy a kútból vízhez jusson. Amikor ezért egy sikári nő jött arra a vizes korsójával és a kútból vizet akart kivenni, Jézus így szólt hozzá, „Adj innom”. E samariái nő tudta, hogy

Jézus zsidó, mert látta a kinézetén és a ruházatán, és a kifejezőmódjából gyanította, hogy galileai zsidóval van dolga. A nőt Naldának hívták és bájos teremtmény volt. Nagyon meglepődött, hogy egy zsidó férfi így megszólítja a kútnál és vizet kér tőle, mert azokban az időkben nem volt illendő egy magára valamit is adó férfi számára, hogy egy nővel nyilvánosan szóba álljon, még kevésbé egy zsidó számára, hogy beszédbe elegyedjen egy szamaritánussal. Ezért Nalda megkérdezte Jézustól, „Hogy van az, hogy zsidó lévén inni kérsz tőlem, egy szamaritánus nőtől?” Jézus így felelt: „Valóban inni kértem tőled, de ha képes volnál arra, hogy megérts, te kérnél tőlem egy kortynyi élő vizet.” Erre Nalda azt mondta: „De Uram, nincs mivel kimerd a vizet, és a kút mély; honnan van hát ez az élő víz? Talán nagyobb vagy a mi Jákob atyánknál, aki e kutat adta nekünk, s maga is ebből ivott a fiaival és állataival együtt?”

³ Jézus így felelt: „Mindenki, aki iszik e vízből újra megszomjazik, de aki csak iszik az élő szellem vízből, az sohasem fog szomjazni. És ezen élő víz őbenne a megújulás kútjává lesz, mely még az örökkévalóságban is feltör.” Nalda erre azt mondta: „Adj nekem ilyen vizet, hogy ne szomjazzam többé, s ne kelljen ide járnom meríteni. Egyébként bármit, amit egy szamaritánus nő kaphat egy dicséretre méltó zsidótól, az mind örömeire szolgál.”

⁴ Nalda nem tudta hová tenni Jézus azon készségességét, hogy beszélget vele. A Mester arcába nézve egy becsületes és szent ember képét látta, de a barátságosságát helytelenül közönséges bizalmaskodásnak vette, és a beszédmodorát félreértve úgy gondolta, hogy Jézus kikezdett vele. És mivel laza erkölcsű nő volt, úgy gondolta, hogy nyíltan kacérkodhat vele, amikor Jézus, egyenesen a szemébe nézve, tiszteletet parancsoló hangon azt mondta, „Asszony, menj el a férjedért és hozd el őt ide.” Ez az utasítás észre térítette Naldát. Észrevette, hogy rosszul ítélte meg a Mester kedvességét; felfogta, hogy tévesen értelmezte a beszédmodorát. Megijedt; ekkor kezdett ráeszmélni, hogy egy nem mindennapi ember mellett áll, és magában megfelelő válasz után kutatva, nagy zavarában így szólt, „De Uram, nem hívhatom a férjemet, mert nekem nincs férjem.” Erre Jézus azt mondta: „Igazat szóltál, mert bár egyszer már volt férjed, akivel most együtt élsz, az nem a férjed. Jobb volna, ha abbagyánád a szavaim kiforgatását és azt az élő vizet keresnéd, melyet ma ajánlottam neked.”

⁵ Ekkorra Nalda már felocsúdott, és felébredt a jobbik énje. Nem teljesen szeszélyből volt ő erkölcstelen nő. A férje szívtelenül és igazságtalanul eldobta őt és a szörnyű rossz helyzetében beleegyezett, hogy egy bizonyos görög férfival éljen, az ő feleségéként, de nem házasságban. Nalda most nagyon szégyenkezett, hogy oly meggondolatla-

nul szólt Jézushoz, és igen bűnbánóan fordult hozzá, e szavakkal: „Uram, bánom, hogy így beszéltem veled, mert látom, hogy szent ember vagy, talán látnok.” És már azon volt, hogy közvetlen és személyes segítséget kérjen a Mestertől, amikor olyat tett, amelyet sokan tettek őelőtte és őutána is — a személyes üdvözülés kérdése elől azzal tért ki, hogy a beszélgetést az istentan és a bölcsélet irányába terelte. A beszélgetést gyorsan a saját szükségleteitől egy istentani ellentmondás felé vitte. A Gerizim-hegy felé mutatva Nalda így folytatta: „Atyáink e hegyen imádták az Istent, és *te* mégis azt mondod, hogy Jeruzsálemben van az a hely, ahová az embereknek az Isten imádásához el kell menniük; akkor hát melyik a megfelelő hely az Isten imádásához?”

⁶ Jézus észrevette a nő lelkének azon kísérletét, hogy elkerülje a közvetlen és fürkésző kapcsolatfelvételt a Teremtőjével, de látta azt is, hogy a nő lelkében ott a vágy a jobb életút megismerése iránt. Végeredményben Nalda szívében igazi szomj támadt az élő víz iránt; ezért Jézus türelmes volt vele, azt mondta: „Asszony, hadd mondjam el neked, hogy hamarosan eljön a nap, amikor sem ezen a hegyen, sem Jeruzsálemben nem fogjátok imádni az Atyát. De most olyasmit imádtok, amit nem ismertek, a sok pogány isten vallásának és a nem-zsidó bölcséleteknek a keverékét. A zsidók legalább tudják, hogy kit imádnak; minden zavart kiküszöböltek általa, hogy az imádatukat egyetlen Istenre, Jahvéra összpontosítsák. De el kell hinned nekem, amikor azt mondom, hogy az idő hamarosan eljön — már most is itt van — amikor minden őszinte istenimádó ember az Atyát fogja imádni szellemben és igazságban, mert éppen ilyen imádókat keres az Atya. Az Isten szellem, és azoknak, akik imádják őt, szellemben és igazságban kell imádniuk. Az üdvözülésed nem abból ered, hogy tudod, hogy másoknak miként vagy hol kell imádniuk az Istent, hanem abból, hogy befogadod a saját szívedbe ezt az élő vizet, melyet én már most ajánlok neked.”

⁷ Nalda azonban még egy kísérletet akart tenni arra, hogy kitérjen a személyes földi életével és a lelke Isten előtti helyzetével kapcsolatos zavarba ejtő kérdés megvitatásától. Még egyszer az általános vallási kérdésekhez folyamodott, azt mondta: „Igen, tudom, Uram, hogy János hirdette a Megtérítő eljövételét, azét, akit a Megszabadítónak fognak nevezni, és hogy amikor ő eljön, minden dolgot elmond majd nekünk” — és Jézus, félbeszakítván Naldát, megdöbbenő bizonyossággal azt mondta, „Én vagyok az, akiről beszélt.”

⁸ Ez volt az első közvetlen, határozott és leplezetlen kijelentés az ő isteni természetéről és fiúi elismertségéről, melyet Jézus a földön tett; és azt egy nőnek mondta, egy szamaritánus asszonynak, egy, a férfiak szemében mind-

addig megkérdőjelezhető jellemű nőnek, de olyan nőnek, akit az isteni tekintet olyannak látott, aki többet vétkezett, mint amennyit a maga akaratából vétkezett volna és aki *most* olyan emberi lélek, aki vágyik az üdvözülésre, s azt őszintén és tiszta szívvel kívánja, és az elég is volt.

⁹ Amint Nalda épp azon volt, hogy szavakba öntse a jobb dolgok és a nemesebb életmód iránti valós és személyes vágyódását, amint épp arra készült, hogy kimondja a szívének valódi vágyát, a tizenkét apostol visszatért Sikárból, és annak láttán, hogy Jézus oly bensőségesen beszélget ezzel a nővel — ezzel a samaritánus nővel, és egyedül — igencsak megrökönyödtek. Gyorsan lerakták a magukkal hozott holmikat és félrevonultak, senki sem merte helyteleníteni a dolgot, miközben Jézus így szólt Naldához: „Asszony, menj a dolgozra; az Isten megbocsátott neked. Mostantól fogva új életet fogsz élni. Megkaptad az élő vizet, és új öröm fog fakadni a lelkedben, és a Fenséges leányává leszel.” És az asszony, látván az apostolok rosszallását, a vizeskorsóját otthagya, a városba sietett.

¹⁰ Amint beért a városba, mindenkinek, akivel csak találkozott azt mondta: „Menj ki Jákob kútjához és szedd a lábad, mert láthatsz ott egy olyan embert, aki megmondta neked mindazt, amit valaha tettem. Lehet, hogy ő a Megtérítő?” És még napnyugta előtt nagy tömeg gyűlt össze Jákob kútjánál, hogy meghallgassák Jézust. És a Mester részletesen beszélt nekik az élet vízeről, az emberben lakozó szellem ajándékáról.

¹¹ Az apostolok sohasem tudtak túllépni azon megdöbbenésükön, mely abból fakadt, hogy Jézus milyen készségesen beszélget a nőkkel, a megkérdőjelezhető jellemű nőkkel, sőt még az erkölcstelen nőkkel is. Jézusnak nagyon neheze esett megtanítani az apostolainak azt, hogy a nőknek, még az úgynevezett erkölcstelen nőknek is, van lelkük, mely képes Istent Atyjául választani, s ezáltal az Isten leányaivá és az örökké tartó élet jelöltjeivé válnak. Még ezerkilencszáz évvel később is sokan ugyanilyen kellelenül állnak a Mester tanításainak befogadásához. Még a keresztény vallás is állhatatosan Krisztus halálának tényére épített ahelyett, hogy az életének igazságára épített volna. A világnak sokkal inkább kellene foglalkoznia az ő boldog és Istent kinyilatkoztató életével, mint az ő megrendítően szomorú halálával.

¹² Nalda másnap elmondta az egész történetet János apostolnak, de a többi apostolnak sohasem fedte fel az egészet, és Jézus sem beszélt erről részletekbe menően a tizenketteknek.

¹³ Nalda elmondta Jánosnak, hogy Jézus megmondott neki „mindent, amit valaha is tettem”. János sokszor meg akarta kérdezni Jézust a Naldával való eme beszélgetésről, de sohasem tette meg. Jézus csak egyetlen dolgot mondott

az asszonynak öröla, de az, ahogy Jézus a szemébe nézett és az, ahogyan bánt vele, egy pillanatra az asszony előtt a változatos életének olyan látképét hozta elő, amely Naldát arra készítette, hogy a múltbeli életének önmaga előtti teljes feltárulását a Mester tekintetével és szavaival társítsa. Jézus sohasem mondta neki, hogy őt férje volt. Az asszony azért élt négy különböző férfival, mert a férje eltaszította őt, és ez, az egész múltjával együtt, oly élenken jelent meg az elméjében abban a pillanatban, amikor felismerte, hogy Jézus az Isten embere, hogy később úgy ismételte el Jánosnak, mintha Jézus mindent elmondott volna róla.

6. A SZAMARITÁNUS HITÉBREDÉS

¹ Azon az estén, amikor Nalda elküldte az embereket Sikárból, hogy menjenek Jézushoz, a tizenkettek éppen visszatértek az élelemmel, és nagyon kérték Jézust, hogy egyen velük ahelyett, hogy az emberekhez szól, mert egész nap nem ettek semmit és éhesek voltak. Jézus azonban tudatában volt annak, hogy hamarosan rájuk esteledik; ezért kitartott azon elhatározása mellett, hogy beszél az emberekhez, mielőtt elküldi őket. Amikor András megpróbálta meggyőzni, hogy egyen egy falatot, mielőtt a tömeghez szól, Jézust ezt mondta, „Nekem olyan ételem van, melyről neked nincs tudomásod.” Ezt hallva az apostolok azt mondták maguk között: „Hozott valaki neki valamilyen ennivalót? Lehetséges, hogy az asszony ételt és italt is adott neki?” Amikor Jézus meghallotta, amint maguk között beszélnek, mielőtt a néphez szólt volna, odafordult hozzájuk és ezt mondta a tizenketteknek: „Az én ételem annak akaratának megcselekedése, aki engem küldött, és hogy az Ő dolgát elvégezzem. Ne mondogassátok, hogy még ennyi meg ennyi idő van az aratásig. Nézzétek ezeket az embereket, akik egy samaritánus városból jönnek, hogy halljanak minket; azt mondom nektek, hogy a mezők már fehérek az aratásra. Az arató megkapja bérét és e termést begyűjti az örök életre; ennélfogva együtt örül, aki vet, azzal, aki arat. Mert igaza van a mondásnak: „Más vet és más arat.” Most azért küldtelek benneteket, hogy learassátok, amit nem ti munkáltatok; mások fáradoztak, s ti az ő munkájukba álltatok bele.” Ezt a Keresztelő János által hirdetett igazságokra való hivatkozással mondta.

² Jézus és az apostolok elmentek Sikárba és két napon át hirdették a tant, mielőtt táborot vertek volna a Gerizim-hegyen. És a sikári lakosok közül sokan hittek az evangéliumban és kérték a megkeresztelésüket, de Jézus apostolai még nem kereszteltek.

³ ¶ A táborbeli első éjszakán a Gerizim-hegyen az apostolok arra számítottak, hogy Jézus megfeddi őket a Jákob kútja mellett megjelent asszonnyal szembeni magatartásuk miatt, de Jézus nem tett utalást a dologra. Ehe-

lyett abban az emlékezetes beszédben részesítette őket „azokról a valóságokról, melyek központi helyet foglalnak el az Isten országában”. Bármely vallásban nagyon könnyű aránytalanná váló értékeket megengedni és engedni, hogy a tények az ember istentánában elfoglalják az igazság helyét. A kereszt ténye a későbbi kereszténység központi helyére került; de ez nem a vallás ama központi igazsága, mely a názáreti Jézus életéből és tanításaiból nyerhető.

⁴ Jézusnak a Gerizim-hegyen közreadott tanításának a tárgya az volt: hogy azt akarja minden embertől, hogy az Istent olyan atyai barátoknak lássák, mint amilyen testvéri baráti ő (Jézus). És újra és újra hangsúlyozta előttük, hogy a szeretet a legnagyobb kapcsolat a világban — a világegyetemben — éppen úgy, ahogy az igazság az ezen isteni kapcsolatok figyelembevételére vonatkozó legnagyobb kijelentés.

⁵ Jézus azért nyilatkozott meg oly részletességgel a szamaritánusok előtt, mert biztonságosan tehetette azt, és mert tudta, hogy többet nem fog ellátogatni Szamaria közepebe, hogy az országról szóló evangéliumot hirdesse.

⁶ Jézus és a tizenkettek augusztus végéig táboroztak a Gerizim-hegyen. Nappal a városokban hirdették az országról — az Isten atyáságáról — szóló jó hírt a szamaritánusoknak, az éjszakákat pedig a táborban töltötték. A Jézus és a tizenkettek által ezekben a szamaritánus városokban végzett munka sok lelket nyert meg az országnak és nagyban hozzájárult ama csodálatos feladat előkészítéséhez, melyet Fülöp teljesített e vidékeken Jézus halála és feltámadása után, azt követően, hogy az apostolok egészen a föld határaiig szétszóródtak a hívek kegyetlen jeruzsálemi üldöztetése miatt.

7. TANÍTÁSOK AZ IMÁRÓL ÉS AZ ISTENIMÁDATRÓL

¹ Az esti tanácskozásokon a Gerizim-hegyen Jézus sok nagy igazságot tanított, és különösen a következőket hangsúlyozta:

² ¶ Az igaz vallás az egyes lélek cselekedete a Teremtőhöz fűződő öntudatos viszonyában; a szervezett vallás az

ember kísérlete arra, hogy az egyedi hívek istenimádatát *közösségiesítse*.

³ ¶ Az istenimádatnak — a szellemi szemlélésének — szükségképpen váltakoznia kell a szolgálattal, kapcsolatba kell lépnie az anyagi valósággal. A munkának a játékkal kell váltakoznia; a vallást a vidámságnak kell ellensúlyoznia. Az elmélyült bölcséletet az ütemes verselésnek kell követnie. Az élet nehézségeit — a személyiség idő-feszültségét — az istenimádat nyugalmanak kell oldania. A világegyetembeli személyes elszigeteltség félelméből eredő bizonytalanságérzet ellenszere az Atya hitese szemlélése és a Legfelsőbb megismerésének kísérlete.

⁴ ¶ Az imádság célja, hogy az ember kevesebbet gondolkodjon és többet *ismerjen meg*; nem a tudás növelése a cél, hanem a szellemi meglátás kiterjesztése.

⁵ ¶ Az istenimádat célja a jobb élet előrevetítése, majd ezen új szellemi értékek visszavetítése a jelenbeli életre. Az imádság szellemi fenntartó, ám az istenimádat istenmód teremtő.

⁶ ¶ Az istenimádat olyan eljárás, mellyel az *Egytől* kérünk ösztönzést a *sokak* szolgálatához. Az istenimádat a mérőrúd, mellyel a léleknek az anyagi világegyetemtől való távolodása és a teremtésszössesség szellemi valóságaihoz való, az előbbivel egyidejű és biztos közeledése mérhető.

⁷ ¶ Az imádság önemlékeztető — fennkölt gondolkodás; az istenimádat önfeledés — felsőbb szintű gondolkodás. Az istenimádat erőfeszítés-mentes figyelem, igaz és eszményi lelki nyugalom, egyfajta nyugodt szellemi tevékenység.

⁸ ¶ Az istenimádat a rész azonosulása az Egésszel; a véges azonosulása a Végtelennel; a fiú azonosulása az Atyával; az idő azon próbálkozása, hogy lépést tartson az örökkelvalósággal. Az istenimádat a fiú személyes egyesülése az isteni Atyával, a megélenkítő, alkotó, testvéri és ábrándos hozzáállások felemelkedése az emberi lélek-szellem révén.

⁹ ¶ Bár az apostolok csak néhány tanítását értették meg a táborban, más világok azonban értették, és más nemzedékek érteni fogják.